

Oponentský posudek na bakalářskou práci Michaely BACÍLKOVÉ *Město Nymburk a jeho lidé na pozadí Velké války*. Praha : Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2021, 51 s.

Vedoucí práce: Mgr. Vratislav Kozák

Záměrem předkládané bakalářské práce je seznámit čtenáře a čtenářky s tím, jakým způsobem ovlivnila první světová válka každodenní život nymburských obyvatel a jak konflikt prožívali někteří z významných místních rodáků. Tohoto cíle se autorka snaží dosáhnout na základě kompilace informací z dobových periodik doplněných o obecné poznatky ze sekundární literatury. Již z této základní charakteristiky je patrné, že zpracování výzkumu se podle mého názoru kolegyni Bacílkové příliš nepodařilo, což je zapříčiněno zejména absencí výzkumné otázky a teoretického rámce. Výsledkem je proto bohužel pouze kusá faktografická chronologie, která rezignuje na jakoukoliv snahu o analýzu či interpretaci.

Jádro problému spatřuji především v metodologické části, v níž autorka čtenáře a čtenářky pouze stroze informuje, že výzkum zpracovává za využití „přímé a nepřímé historické metody“ a „diachronního přístupu“, přičemž odkazuje na jedinou přehledovou publikaci. Ryze pozitivistický výklad a současně zcela nekritický přístup k pramenům je pak bohužel charakteristickým rysem celé následující empirické části, v níž se autorka postupně věnuje reflexi začátku první světové války, zapojení místního obyvatelstva, činnosti kulturních a osvětových spolků v tomto období, uprchlíkům a zajatcům nebo problémům se zásobováním. Druhý samostatný oddíl je pak věnován biogramům vybraných nymburských rodáků. Struktura práce má svůj logiku, nicméně bez promyšlené metodologie představuje autorčina snaha pouhé vršení faktů z dobových periodik. Oceňuji sice, že autorka provedla poměrně obsírnou heuristiku, pokud jde o primární zdroje; sama skutečnost, že navštívila archivy však přichází vniveč ve chvíli, kdy rezignuje na adekvátní kritiku pramenů a jejich zasazení do širšího kontextu hospodářských a sociálních dějin.

Samotné výzkumné téma přitom má svůj nezpochybnitelný potenciál, muselo by však být uchopeno jiným způsobem, např. za využití kvalitativní a kvantitativní (mediální) obsahové analýzy. Studentka si tak mohla všimnout např. m rozdílného vyznění (resp. zabarvení) jednotlivých článků (např. přesvědčení o jasném vítězství monarchie vs. postupný příklon na českou stranu), použitého jazyka a obrátů (včetně kontextu jejich četnosti), opakujících se témat či autorů (proměny jejich názorů), umístění periodik na politickém spektru (agitace) apod. Pokud by navíc vybraná témata zpracovala kvantitativně, nepochybně by nabídla mnohem zajímavější – a pro současný stav bádání také přínosnější – vhled do každodennosti a dobových nálad místních obyvatel, a to skrze stránky dobového tisku. Autorka bohužel naopak podává informace z novin nekriticky jako objektivní realitu a svůj výklad tak vede v rovině kronikáře, který informuje o tom „jak se to seběhlo“.

Osobně pak příliš nerozumím ani zařazení stručných osobních biografii významných nymburských rodáků do druhé části práce. Jejich životní osudy jsou určitě zajímavé, ale s první částí práce nijak zásadně nekorespondují. Zařazení do výzkumu by dávalo podle mého

názoru smysl, pokud by životní příběhy měly sloužit jako jakési „zrcadlo“ vůči oficiálnímu diskursu, který se manifestuje na stránkách dobových periodik. Biografie jsou však zpravidla sestavovány nikoliv na základě studia egodokumentů, ale především ze sekundární literatury, takže komparace v tomto případě nedává větší smysl. Po formální stránce lze práci považovat za víceméně standardní, jakkoliv některá vyjádření autorky jsou místy krkolonná a čas od času se objeví v textu překlep.

Ponecháme-li stranou výše uvedené teoreticko-metodologické nedostatky, představuje předložená práce nepochybně kompendium zajímavých dobových informací o dění v jednom středočeském městě v období první světové války, které určitým způsobem splňuje stanovené požadavky na závěrečnou kvalifikační práci bakalářského stupně. Autorka prokázala, že je schopna navrhnout vlastní projekt, samostatně provést archivní výzkum a získané informace zanalyzovat a následně sumarizovat. Bakalářskou práci kolegyně Michaely Bacílkové proto **doporučuji k obhajobě a navrhuji její hodnocení známkou 3 („dobře“).**

V Praze, dne 7. 9. 2021

Mgr. Jíří Hlaváček, Ph.D.